

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาถึงการจัดการการสื่อสารและเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุ และแนวทางการสร้างเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และศึกษาข้อมูลจากเอกสารของกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ ชมรมเบดมินตันจันทบุรี ชมรมลีลาศจันทบุรี ชมรมแอโรบิกจันทบุรี และผู้มาใช้บริการออกกำลังกายในส่วนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ทุ่งนาเชย) แล้วนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษารายละเอียดดังนี้

- 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 โครงสร้างวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของแนวคิด/ทฤษฎี และวิธีการดำเนินการ

วัตถุประสงค์	แนวคิด/ทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัยกลุ่มเป้าหมาย	
		กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการวิจัย
1. เพื่อวิเคราะห์การสื่อสารและเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี	<ul style="list-style-type: none">- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเครือข่ายสุขภาพ- แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารสุขภาพ- แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ- แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none">- สมาชิกชมรมเบดมินตัน ชมรมลีลาศ ชมรมแอโรบิก และผู้มาใช้บริการ- สวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ทุ่งนาเชย) ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวนแห่งละ 7 คน	<ul style="list-style-type: none">- สัมภาษณ์- สังเกต- วิเคราะห์ข้อมูล- การสนทนากลุ่ม
2. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี	<ul style="list-style-type: none">- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเครือข่ายสุขภาพ- แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารสุขภาพ- แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ- แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none">- สมาชิกชมรมเบดมินตัน ชมรมลีลาศ ชมรมแอโรบิก และผู้มาใช้บริการ- สวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ทุ่งนาเชย) ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวนแห่งละ 7 คน	<ul style="list-style-type: none">- สัมภาษณ์- สังเกต- วิเคราะห์ข้อมูล- การสนทนากลุ่ม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละ 7 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จำนวนคนเท่าๆ กันในแต่ละแห่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพรรณนาวิเคราะห์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 28 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) เป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ
- 2) เป็นผู้ที่เกษียณอายุมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปี
- 3) เป็นผู้ที่เกษียณอายุแบบมีบำนาญ จำนวน 7 คน
- 4) เป็นผู้ที่เกษียณอายุแบบไม่มีบำนาญ จำนวน 7 คน
- 5) เป็นผู้ที่เกษียณอายุแบบลาออก จำนวน 7 คน
- 6) เป็นผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ทุ่งนาเขย) จำนวน

7 คน

2. เอกสาร ค้นคว้าจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. เว็บไซต์ ค้นคว้าศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ต่างๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ อาทิ เอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ สื่ออินเทอร์เน็ต ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี

2. ข้อมูลจากภาคสนาม

- การสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)

เป็นการสัมภาษณ์ประธาน/ผู้นำชมรม และสมาชิกในชมรม โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะทำงานได้ข้อมูลซ้ำๆ ไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ข้อมูลมีการอิ่มตัว การสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในชมรมแบบมีบำนาญ ชมรมไม่มีบำนาญ ชมรมลาออก และผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ทุ่งนาเขย) เน้นการสนทนา ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารสุขภาพและแนวทางการสร้างเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี โดยมีการกำหนดขอบเขตหัวข้อของการสัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ - สกุล เพศ อายุ อาชีพ
- 2) ท่านเป็นสมาชิกชมรมมาแล้วกี่ปี
- 3) การบริหารจัดการชมรมของท่านมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง
- 4) การสื่อสารสุขภาพของชมรมของท่านมีการสื่อสารอะไรบ้าง อย่างไร

5) ผลกระทบเชิงสุขภาพของสมาชิกชมรมของท่าน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ร่างกาย (2) จิตใจ (3) สังคม (4) จิตวิญญาณ/ปัญญา

6) การจัดการปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของชมรมของท่าน มีอะไรบ้าง และมีวิธีดำเนินการอย่างไร

- การสังเกต ใช้วิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการเก็บข้อมูลเรื่องราวของผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ผู้สูงอายุเข้ามาถึงชมรมจนกระทั่งออกจากชมรม ผู้วิจัยมีการบันทึกเกี่ยวกับบรรยากาศ สีหน้า ท่าทาง อากัปกริยา น้ำเสียง และการแสดงออกทางอารมณ์ขณะสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางการสื่อสาร

- การสนทนากลุ่ม เป็นการจับกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ทั้งประธานชมรม และสมาชิกในชมรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบสามเส้า โดยการถอดเทปการสัมภาษณ์หลังการสิ้นสุดการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบไม่ต้องตีความ เป็นการนำเนื้อหาการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ – สกุล เพศ อายุ อาชีพ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี เป็นการนำเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชมรม การสื่อสารสุขภาพของชมรม ผลกระทบเชิงสุขภาพของสมาชิกชมรมซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ร่างกาย 2) จิตใจ 3) สังคม 4) จิตวิญญาณ/ปัญญา และการจัดการปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม เพื่อนำมาวิเคราะห์การสื่อสารสุขภาพและสังเคราะห์รูปแบบเครือข่ายสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดจันทบุรี

3. การนำข้อมูลที่ได้จากการตีความมาเปรียบเทียบ เพื่อสร้างความชัดเจนของข้อมูลที่ได้ และเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบความคิดเห็น ความรู้สึกที่คล้ายคลึง หรือแตกต่างกัน ผู้วิจัยจะดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านี้เข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม

4. การสร้างข้อสรุป เป็นการตัดทอนข้อมูลให้เหลือแต่ลักษณะร่วมที่มีความหมายสามารถสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลนั้นได้ โดยใช้การบรรยายแบบพรรณนา